Научные связи

Вышел из печати сентябрьский номер (№9) российского научно-теоретического и методического журнала «Преподавание истории в школе», который посвящен опыту работы преподавателей истории Республики Беларусь. Журнал открывает интервью, данное редакции журнала Министром образования Республики Беларусь В.И.Стражевым. В интервью отражено современное состояние системы школьного образования в Республике Беларусь и показаны перспективы ее развития, определены основные задачи реформы школы и пути ее осуществления, отмечены практические шаги по созданию единого образовательного пространства Беларуси и России. В статье главного инспектора Главного управления высшего и среднего специального образования Министерства образования Н.Н.Ганущенко раскрыты коренные изменения в преподавании социально-гуманитарных дисциплин в общеобразовательной школе и показана их новая роль в воспитании молодого поколения.

Раздел «История и обществоведение» содержит статьи, посвященные изложению проблем всеобщей и отечественной истории в учебной литературе: аспекты антропологизации современной истории (О.М.Шутова), отражение истории повседневности в учебниках (В.Н.Сидорцов, С.В.Панов), вопросы формирования однопартийной системы в СССР (Н.С.Сташкевич), история древнейшего города Беларуси — Полоцка (В.Б.Перхавко).

В методическом разделе получили освещение вопросы развития творческого мышления у учащихся (О.Н.Солдатова, Л.К.Гайсенок, Н.С.Шарова). Журнал ознакомил учительскую общественность России с новыми учебными изданиями, которые получили положительную оценку и признание в Беларуси (Г.В.Штыхов, В.В.Ракуть «История Беларуси в средние века»: Учебник для 6-го класса средней школы; Е.В.Беляева, Н.Н.Ганущенко, М.Ф.Грищенко и др. «Человек. Общество. Государство»: Учебное пособие для 8-го класса; В.С.Кошелев, И.В.Оржеховский, В.И.Синица «Всемирная история нового времени XIX — начала XX века»: Учебник для 8-го класса общеобразовательной школы).

Хочется отметить привлекательное художественно-издательское оформление журнала.

В заключение следует высказать слова признательности российским коллегам, лично главному редактору журнала А.П.Прохорову и выразить надежду на дальнейшее сотрудничество в конкретном деле создания единого образовательного пространства России и Беларуси.

Н.Миницкий

Заснавальнік і выдавец —
рэдакцыя часопіса
"Адукацыя і выхаванне"

Галоўны рэдактар
У.П.Пархоменка

220004, г. Мінск,
вул. Караля, 16;
тэл.: 229-19-71, 220-54-10

Штоквартальны
навукова-метадычны часопіс
Выдаецца з I квартала 1997 года
Рэгістрацыйны № 842

1 (17) 2001

ГІСТОРЫЯ:
ПРАБЛЕМЫ ВЫКЛАДАННЯ

Рэдакцыйная калегія

Галоўны рэдактар
М.І.Мініцкі
Намеснік галоўнага рэдактара
Н.М.Ганушчанка
Адказны сакратар
Р.Я.Грынкевіч

І.І.Багдановіч
С.К.Ганцова
Г.А.Космач
У.С.Кошалеў
У.М.Міхнюк
С.В.Паноў
В.В.Сакалова
М.С.Сташкевіч
К.І.Сякацкая
У.В.Тугай
В.М.Фамін
В.М.Шутава
А.А.Яноўскі

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

ЗМЕСТ

Мініцкі Мікалай. Слова да чытача 3
Основные направления журнала 6

ТЭОРЫЯ І МЕТАДАЛОГІЯ

Таланцева Ольга. Искусство и история в социокультурном пространстве диалога человека с миром 8
Космач Елена. Отмена автономии в Косово в 1989 году: причины и последствия 19
Алоиз Экер. Имидж соседей 29

ДЫДАКТЫКА І ТЭХНАЛОГІІ НАВУЧАННЯ

Новік Наталля. Выкладанне гісторыі ў навучальных установах дарэвалюцыйнай Беларусі 39
Мильман Алла. Формирование историко-экономических понятий как условие социализации личности 51

Матэрыялы да ўрока

Жылінскі Марат. Разбурэнне сістэмы народнай асветы Беларусі ў час нямецкай акупацыі (1941—1944 гг.) 62
Александрович Сергей. Осада и оборона городов во время Пелопоннесской войны 70
Милованов Василий. Беларусь в начале нового времени (первая четверть XVI в.) 78

СТАРОНКІ ПАМЯЦІ

Матусевіч Наталля. Полацкая настаўніцкая семінарыя 86
Новікава Галіна. Населеныя пункты Лоеўскага раёна 104

БІБЛІЯТЭКА НАСТАЎНІКА

Барыс Сымон. Крок за крокам да еўрапейскага падручніка 113

Навуковае жыццё

Миницкий Николай. Белорусско-греческие взаимосвязи 121
Наука и образование 122
Учебное знание как основа порождения культурных форм ... 123
Актуальные проблемы разработки новых учебников 125

© "Адукацыя і выхаванне", 2001

Слова да чытача

Наша выданне існуе пяты год — выпушчаны семнаццаты нумар. Яно арыентавана перш за ўсё на настаўнікаў. Назва часопіса і яго змест з'яўляюцца адказам на запыт сучаснага грамадства да гістарычнай адукацыі, якім павінна быць выкладанне гісторыі і што дае людзям гэтая навука наогул? Таму неабходна вырашыць шэраг пытанняў: які характар узаемаадносін паміж гістарычнай навукай і навучальным прадметам? Якім чынам навуковыя веды ператвараюцца ў навучальныя? У чым каштоўнасць пазнавальных ведаў?

Дзейнасць часопіса мае два галоўных накірункі: аднаўленне змястоўнай парадыгмы гістарычнай адукацыі і метадолага-метадычнага забеспячэння навучальнага працэсу. Па першым накірунку нас цікавяць праблемы культуры як сукупнасці гістарычна абумоўленых адносін чалавека да прыроды, грамадства і самога сябе. Мы звяртаем таксама ўвагу на пытанні глабальнай і паўсядзеннай гісторыі, духоўнага і культурнага развіцця Беларусі ў кантэксце гісторыі народаў Еўропы.

Другі накірунак не менш важны — тэарэтыка-метадалагічныя праблемы арганізацыі вучэбна-пазнавальнай дзейнасці, распрацоўка дыдактычных тэхналогій, стварэнне вучэбна-метадычных комплексаў.

У мэтах павышэння тэарэтыка-метадалагічнай адукаванасці настаўнікаў мы публікуем найноўшыя даследаванні ў галіне сусветнай і нацыянальнай гісторыі, матэрыялы па метадалогіі гістарычнай навукі. Гэта артыкулы Я.М.Бабосава, У.С.Кошалева, Э.Р.Іоффе, М.С.Сташкевіча, В.М.Фаміна, В.А.Фядосіка і іншых вядомых вучоных-даследчыкаў Беларусі.

У апошні час усе больш развіваецца накірунак па распрацоўцы практыка-арыентаванай тэорыі зместу гістарычнай адукацыі. Гэта выклікана імкненнем пераадолець разыходжанне паміж тэорыяй і метадалогіяй гістарычнай навукі з аднаго боку і практычнай навучання — з другога.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Тут найбольш актуальная тэма арганізацыі і прадстаўлення ведаў.

Натуральна, што галоўнае — нашы метадычныя матэрыялы, бо гэта непасрэдная дапамога настаўніку. У гэтым накірунку выдатна працуюць самі настаўнікі. З удзячнасцю назавём некалькі імёнаў людзей, якія заўсёды нас падтрымліваюць. Гэта В.Ракуць, Л.Дзікцяроў, А.Корзюк, Н.Пурышава, Л.Гайсёнак і інш. Іх матэрыялы адлюстроўваюць розныя бакі метадычнай дзейнасці настаўніка: рэкамендацыі да непасрэднага вядзення ўрокаў, пытанні да выпускных экзаменаў, заданні да алімпіяд і г.д.

Задачай першаснага значэння з'яўляецца стварэнне падручніка. Мы імкнёмся спрыяць гэтай справе: знаёмім чытачоў з новымі выданнямі і матэрыяламі іх эксперыментальнай праверкі, дыскусіямі з гэтай нагоды. Самае актуальнае пытанне — павысіць успрымальнасць падручніка вучнямі, часам тэксты яго не адпавядаюць узроставым магчымасцям школьнікаў па аб'ёму, логіцы і стылю.

Часопіс мае намер і надалей змяшчаць матэрыялы на гэтую тэму. Тым больш, што зараз ужо існуюць тэхналогіі апрацоўкі тэксту, якія дазваляюць вырашыць праблему цалкам. Больш таго, гэтыя тэхналогіі могуць задаволіць самыя высокія патрабаванні дыферэнцыйнага падыходу да навучання. Справа ў іх кошце.

Рэдакцыя ўдзяляе ўвагу асвятленню пытанняў навуковага жыцця, звязаных з шырокім спектрам адукацыйных праблем. Вось толькі некалькі паказальных прыкладаў. Сярод інфармацыі такога кшталту асабліва цікавыя звесткі аб канферэнцыях па метадалогіі гісторыі (1997, 2001), гістарычнай інфарматыцы (1998), гендэрнай гісторыі (1999). Не так даўно прайшоў даволі прадстаўнічы міжнародны кангрэс па праблемах навукі і адукацыі (2000), а таксама адбыліся цікавыя канферэнцыі па навуковай і адукацыйнай тэматыцы.

Для Рэспублікі Беларусь вельмі важны міжнародны вопыт па тэорыі і практыцы стварэння падручнікаў. Таму мы імкнёмся час ад часу публікаваць фрагменты падручнікаў замежных аўтараў, даносіць да чытача інфармацыю пра падзеі, што адбываюцца ў расійскай адукацыйнай прасторы. Мы знаёмім педагогаў з галоўнымі выданнямі ў галіне метадычнай літаратуры і з навукова-даследчымі працамі.

Рэдакцыя спадзяецца на супрацоўніцтва з выдавецтвамі і дзелавымі коламі, паколькі мае пэўныя прапановы па паляпшэнні выдання нацыянальных падручнікаў. Дазвольце выказаць падзяку ўсім нашым чытачам, асабліва тым, хто піша, супрацоўнічае з намі і выпісвае наш часопіс.

Мікалай Мініцкі,
галоўны рэдактар часопіса

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ